

SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA IJTIMOIIY TARMOQLARDAGI TARG'IBOTNING O'RNI

Ilyasova Munisa Mirvaliyevna

Tta jamoat salomatligi va menejment kafedrası

Annotatsiya; *Ushbu Maqolada sog'liqni saqlash tizimida ijtimoiy tarmoqlarning targ'ibot vositasi sifatidagi o'rni, imkoniyatlari va dolzarb masalalari tahlil qilingan. Ijtimoiy tarmoqlar orqali sog'lom turmush tarzini ommalashtirish, emlashga oid axborot berish, tibbiy savodxonlikni oshirish, ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash kabi yo'nalishlar yoritilgan. Shu bilan birga, soxta ma'lumotlar, axborot haddan tashqari to'yinganligi va axborot xavfsizligi kabi muammolar ham ko'rib chiqilib, ularni bartaraf etish to'g'risida so'z yuritiladi.*

Kalit so'zlar; *ijtimoiy tarmoqlar, sog'liqni saqlash, sog'lom turmush tarzi, emlash, tibbiy savodxonlik, targ'ibot, raqamli kommunikatsiya, sog'liq madaniyati, internet marketing, sog'liq axboroti.*

Zamonaviy axborot maydonida ijtimoiy tarmoqlar eng ommabop va eng ta'sirchan kommunikatsiya vositasiga aylangan. Bu platformalar orqali nafaqat shaxsiy fikrlar, balki jamoaviy ong, jamoatchilik nuqtayi nazari va sog'lom turmush tarziga oid tushunchalar shakllanmoqda. Ayniqsa sog'liqni saqlash sohasida ijtimoiy tarmoqlarning ahamiyati har qachongidan ham ortib bormoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 11 sentyabragi PF-158-son Farmoni bilan "O'zbekiston – 2030" strategiyasi tasiqlangan bo'lib, mamlaktimizning yaqin kelajakdagi taraqqiyoti belgilab berildi.

Strategiya yillar davomida to'plangan tajriba, xalqaro eyespertlar guruhi va jamoatchilik tomonidan o'tkazilgan keng muhokamalar natijalari asosida ishlab chiqilgan bo'lib, beshta ustuvor yo'nalish bo'yicha 100 ta muhim maqsadni o'z ichiga oladi.

Mazkur hujjatda keyingi 6 yil davomida mamlakatimizda belgilangan marralar, ko'rsatkich va indikatorlarga erishishga, umuman olganda ularni amalga oshirish hamda hayotga tatbiq etish yo'lida amalga oshirilishi lozim bo'lgan chora-tadbirlar aniq ko'rsatilib o'tilgan.

Sog'liqni saqlash – aholi sog'lig'ini muhofaza qilishga yo'naltirilgan ijtimoiy, iqtisodiy va tibbiy tadbirlar tizimi. Sog'liqni saqlash kasalliklarning oldini olish va davolash, sog'lom turmush va mehnat sharoitini yaratish, yuqori mehnat qobiliyatini va uzoq umr ko'rishni ta'minlashga qaratilgan umumiy tadbirlarni ko'zda tutadi; uning asosiy vazifasi bemorlarga zamonaviy, ixtisoslashgan hamda mos tarzda yordam ko'rsatishdan iborat.

Ijtimoiy tarmoqlar — bu insonlar o'rtasida interaktiv aloqani ta'minlaydigan raqamli platformalar bo'lib, ular orqali kontent yaratish, ulashish va fikr almashish

imkoniyati mavjud. Facebook, Instagram, Telegram, TikTok, X (sobiq Twitter), YouTube, LinkedIn kabi platformalar sog'liqni saqlash muassasalari, shifokorlar va sog'liq faolchilari uchun bevosita auditoriya bilan aloqa o'rnatish imkonini beradi. Bu vositalar orqali sog'liqni saqlash tizimi aholining turli qatlamlariga o'z xabarlarini tez, aniq va arzon yo'l bilan yetkazishi mumkin.

Masalan, pandemiya davrida JSST va sog'liqni saqlash vazirliklari ijtimoiy tarmoqlar orqali karantin choralari, emlash zarurati, gigiyena qoidalari va simptomlar haqida muntazam ma'lumotlar berib bordi. Bu esa aholining xabardorligini oshiribgina qolmay, kasallik tarqalishini jilovlashda muhim rol o'ynadi.

Sog'liq targ'ibotining asosiy yo'nalishlari

1. Profilaktika va xabardorlik kampaniyalari

Ijtimoiy tarmoqlarda yuritilayotgan sog'liqni saqlash kampaniyalari turli mavzularni qamrab oladi — yurak-qon tomir kasalliklari, qandli diabet, onkologik kasalliklar, ruhiy salomatlik, bolalar salomatligi, ovqatlanish gigiyenasi, psixologik barqarorlik va boshqalar. Har bir mavzu bo'yicha infografika, animatsiya, video va jonli efirlar orqali ma'lumotlar taqdim etiladi. Vizual va interaktiv yondashuvlar orqali sog'liq muammolari haqida keng jamoatchilikning e'tibori tortiladi.

2. Tibbiy savodxonlikni oshirish

Odamlarning o'z sog'lig'iga nisbatan ongli yondashuvi ijtimoiy tarmoqlar orqali sezilarli darajada oshmoqda. Har bir fuqaroning tibbiy bilimiga ega bo'lishi — o'z sog'lig'ini to'g'ri boshqarishi, noto'g'ri davolanish va o'zini o'zi dori bilan ta'minlashga qarshi turishi — sog'liqni saqlash tizimidagi muhim maqsaddir. Shifokorlar tomonidan yuritilayotgan sahifalar, videodarslar, savol-javob sessiyalari bunda katta ahamiyat kasb etadi.

3. Emlashga oid axborot yetkazish

Aholining emlashga bo'lgan ishonchini mustahkamlash, noto'g'ri tushunchalarni rad etish, vaksina xavfsizligini tushuntirish — bularning barchasi ijtimoiy tarmoqlar orqali keng miqyosda olib boriladi. Raqamli vositalar orqali shifokorlarning jonli suhbatlari, animatsion roliklar, statistik ma'lumotlar bilan tasdiqlangan kontentlar foydalanuvchida ishonch uyg'otadi.

4. Stigmani kamaytirish va ruhiy salomatlikni qo'llab-quvvatlash

Ruhiy salomatlik masalalari ko'pincha ijtimoiy muhokamadan chetda qoladi. Ammo ijtimoiy tarmoqlar bu mavzularni ochiq muhokama qilish, odamlarning o'z holatini anglashiga va mutaxassisga murojaat qilishiga undashda muhim vosita bo'lmoqda. Psixologlar, psixoterapevtlar va ruhshunoslar o'z sahifalarida motivatsion va psixologik yordamga doir foydali postlar joylab, keng auditoriyaga yetib bormoqda.

Afzalliklar: tezlik, ta'sirchanlik, ommaviylik

Ijtimoiy tarmoqlar sog'liqni saqlashda targ'ibot vositasi sifatida quyidagi asosiy ustunliklarga ega:

- Tezkorlik — yangi xabarlar real vaqt rejimida yetkaziladi
- Arzonlik — marketing xarajatlari kam, ba'zan butunlay bepul bo'ladi

- Keng auditoriya — bir nechta tugma bosish orqali millionlab insonlarga chiqish imkoniyati
- Interaktivlik — savol-javoblar, so'rovnoma va jonli efirlar orqali foydalanuvchilar bilan bevosita aloqada bo'lish
- Shaxsiylashtirish — auditoriya segmentiga qarab moslashtirilgan kontent yaratish

Muammolar va ehtiyot choralar

Ijtimoiy tarmoqlardagi sog'liqqa oid targ'ibotda ayrim salbiy jihatlar ham mavjud. Eng avvalo, soxta ma'lumotlar tarqalishi — bu eng katta tahdid. Ba'zan ilmiy asosga ega bo'lmagan, yolg'on davo usullari, radikal yondashuvlar yoki anti-vaksin harakatlar kabi zararli kontentlar foydalanuvchilarni chalg'itishi mumkin.

Yana bir muammo — axborotga haddan tashqari to'yinganlik. Ko'plab postlar, videolar, maslahatlar ichida haqiqatni ajratish qiyin bo'ladi. Bu esa foydalanuvchida chalkashlikka olib kelishi, noto'g'ri qarorlar qabul qilishiga sabab bo'lishi mumkin.

Axborot xavfsizligi ham dolzarb masaladir. Odamlar o'z tibbiy holati haqida shaxsiy ma'lumotlar ulashganida bu ma'lumotlar noto'g'ri qo'llanilishi yoki tarqalishi xavfi mavjud.

Bu muammolarning yechimi sifatida sog'liqni saqlash vazirligi, tibbiy tashkilotlar va kasbiy mutaxassislar tomonidan tasdiqlangan, ishonchli sahifalarni ommalashtirish, fakt-chekning vositalarini qo'llash va media savodxonlikni rivojlantirish tavsiya etiladi.

Xulosa

Ijtimoiy tarmoqlar bugungi kunda sog'liqni saqlash tizimining muhim bir bo'g'iniga aylanmoqda. Ular orqali sog'lom turmush tarzini ommalashtirish, kasalliklarning oldini olish, tibbiy xabardorlikni oshirish va jamiyatda sog'liq madaniyatini shakllantirish mumkin. Biroq bu vositadan foydalanishda professional yondashuv, ishonchli manbalarga tayanish va foydalanuvchilarning axborotga bo'lgan immunitetini shakllantirish muhim hisoblanadi. Tibbiyot mutaxassislari va rasmiy sog'liqni saqlash muassasalari ijtimoiy tarmoqlarda faol ishtirok etgan taqdirda, bu soha salomat jamiyat barpo etishda samarali vositaga aylanishi mumkin.